

NOTĂ INFORMATIVĂ

privind examinarea sesizărilor din partea membrilor colectivului medical al IMSP Spitalul Clinic municipal nr.1 cu referire la acțiunile conducerii instituției

Grupul de lucru în componența:

Președinte: Nistor GROZAVU, viceprimar de Chișinău

Membri: Ala NEMERENCO, consilier municipal, Președintele Comisiei protecție socială, ocrotirea sănătății, educație, cultură, mass media și relații interetnice a Consiliului municipal

Svetlana CORCIMARI, șef secție, Direcția asistență juridică a Primăriei mun. Chișinău,

grup numit prin Dispoziția Primarului general interimar nr.437-dc din 26.10.2018 Cu privire la crearea Grupului de lucru privind efectuarea anchetei de serviciu în vederea examinării a sesizărilor din partea colectivului IMSP Spitalul Clinic municipal nr.1 asupra acțiunilor persoanelor responsabile din cadrul SCM nr.1, precum și constatarea existenței sau inexistenței răspunderii disciplinarea a directorului instituției,

au efectuat o anchetă de serviciu în perioada 26-31 octombrie 2018 în cadrul căreia au fost examinate sesizările și petițiile depuse de colaboratori ai IMSP Spitalul Clinic municipal nr.1 (în continuare SCM nr.1) în diferite instanțe (Primărie, CMC, pe numele consilierilor municipal, etc.) privitor la acțiunile conducerii SCM nr.1, a fost efectuată o vizită de control în instituție (la 26 octombrie 2018) cu întâlniri cu conducerea instituției (vicedirectorii Alina Bejan și Ion Artenii, șeful secției anesteziologie-reanimatologie Ghenadie Severin, șeful secție terapie nr.1 dl Viorel Smolnițchi), întâlniri cu petiționarii și colaboratori ai spitalului, a fost examinat setul de documente solicitat de la conducerea instituției, cât și cel prezentat de petiționari, s-a luat cunoștință cu Nota explicativă prezentate la 25.10.2018 de către dl Iurie Dondiuc, directorul SCM nr.1 la solicitarea Primarului General interimar Ruslan Codreanu, și atestă următoarele:

La momentul de față, în urma acțiunilor conducerii SCM nr.1 pe rol se află 9 procese de judecată intentate de către colaboratorii actuali sau foști ai spitalului, ceea ce demonstrează o situație foarte tensionată în colectiv și incapacitatea conducerii de gestionare și soluționare a conflictelor.

Cu referire la reorganizarea secțiilor de anesteziologi-reanimare și modificarea organigramei instituției pe care a înfăptuit-o administrația spitalului la 19.10.2016 prin comasarea a două secții cu profil diferit - de anesteziologie-reanimare a serviciului chirurgical-somatic și cea de anesteziologie-reanimare a serviciului obstetrical-ginecologic în una singură – acest tip de reorganizare ține doar de competența Fondatorului -

Consiliului municipal Chișinău, și nici Consiliul de administrație, nici conducătorul instituției medico-sanitare publice nu este în drept să o realizeze. *Legea ocrotirii sănătății nr.411 din 28.03.1995*, punct 7, articol 4 stipulează că doar „**Fondatorul aprobă organigrama ...**” și *Legea privind statutul municipiului Chișinău nr.136 din 17.06.2016*, punct 2b, articol 6 de asemenea stipulează că Consiliul municipal are competența de a “decide înființarea, **reorganizarea** sau lichidarea **instituțiilor publice** municipale”. Contrar acestor prevederi, și contrar prevederilor propriului Statut al IMSP (cu modificările din 2005) care specifică în *punctul 15, subpunct a)*¹ că decizia de reorganizare este atribuția exclusivă a Fondatorului, Consiliul de Administrație își depășește atribuțiile modificând structura instituției și aprobând o nouă organigramă. Comasarea nu numai că a fost realizată contrar prevederilor legale, ci și fără realizarea unui studiu de fezabilitate care ar fi argumentat nu doar necesitatea acestor modificări, dar și investițiile necesare (instruiri, echipamente, reparații) pe termen scurt, mediu și lung, fapt care a fost recomandat și de comisia MS în frunte cu Victor Cojocaru, profesor universitar, președintele Comisiei de specialitate a MS în domeniul anesteziei și terapiei intensive, șeful catedrei Anesteziologie și Reanimatologie nr.2 USMF “Nicolae Testemițanu”.

În ordinul de comasare a fost enunțat precum că secția nou comasată s-ar putea astfel subordona unui singur vice-director și nu la doi, ca mai înainte. Direcția Sănătății creează o Comisie care ar fi trebuit să argumenteze profesionist necesitatea comasării, însă ea doar atestă diferențele în acordarea asistenței medicale în cele două secții și că personalul medical necesită mai întâi o pregătire suplimentară, lucruri cunoscute. Notă informativă² a Comisiei conține doar o radiografie a situației și nu o analiză profundă a fezabilității, nu vine cu recomandări pentru diferite perioade, nu evaluează costurile, riscurile, barierele și termenii în care poate fi realizată și cum reorganizarea.

În urma acelei reorganizări 4 medici anesteziologi-reanimatologi cu experiență și competențe înalte au fost concediați în urma reducerii funcțiilor (Vadim Grumeza, Tatiana Toma, Dumitru Sertinean, Petru Rotaru), și asta în condițiile când spitalul se confruntă și astăzi cu insuficiență de medici de această specialitate. Dna Tatiana Toma la acel moment era însărcinată, însă acel fapt nu a fost luat în considerare de către conducere, astfel prin concedierea Dumneaei a fost încălcat grav art.251 al Codului Muncii care interzice concedierea femeilor gravide și a salariaților care îngrijesc copii în vîrstă de pînă la 4 ani. În prezent dna Toma a fost restabilită la serviciu prin hotărâre de judecată și se află în concediu de îngrijire a copilului, iar spitalul va trebui să-i plătească lipsa forțată de la serviciu și alte compensații, aducând un prejudiciu financiar spitalului. Celelalte procese sunt încă pe rol.³

De asemenea, nu a fost luată în calcul nici recomandările repetate ale Ministerului Sănătății prezentate în scrisoarea MS nr. 01/1-1786 din 13.12.2016⁴ semnată de vice-ministrul Oleg Creciun, care consideră comasarea secțiilor inoportună. De două ori în urma

sesizării medicilor anesteziologi-reanimatologi au fost efectuate vizite în spital de către Președintele Comisiei protecție socială, ocrotire a sănătății, educație, cultură, mass media și relații interetnice a Consiliului municipal Chișinău, consilier municipal Ala Nemerenco care a venit cu propuneri și atenționări că sunt încălcate un șir de prevederi legale, dar de asemenea de ele nu s-a ținut cont⁵.

La ședința Consiliului Administrativ din 19.10.2016 decizia referitor la comasarea secțiilor s-a luat fără a fi prezentată membrilor CA a unei analize, cu evidențierea beneficiilor care le va aduce reorganizarea, și nu a existat nicio discuție, doar 2 întrebări, decizia fiind votată rapid și unanim.⁶

Și dacă până la comasarea secțiilor, asigurarea cu medici în secția anesteziologie-reanimare OB/GYN era într-un număr satisfăcător, iar în secția anesteziologie-reanimare chirurgical-somatică, inclusiv cu medicii rezidenți angajați prin cumul era sub 50%, acum asigurarea a ajuns sub 50% în întreaga secție nou formată.

Cu referire la încălcările prevederilor contractuale cu personalul medical,

Cu scopul verificării informației din sesizarea dlui Andrei Sorici, referitoare la încălcarea condițiilor contractului individual de muncă și nerespectarea legislației muncii și în special a Codului Muncii, au fost solicitate orarele de muncă ale medicilor secției anesteziologie-reanimare. Orarul⁷ atestă efectuarea gărzilor de 24 ore contrar prevederilor Codului Muncii care stabilește prin articolul 100 că "Pentru anumite genuri de activitate, unități sau profesii se poate stabili, prin convenție colectivă, o durată zilnică a timpului de muncă de 12 ore, urmată de o perioadă de repaus de cel puțin 24 de ore." Totodată, în acest context este necesară trimiterea la art. 59.10, Capitol VI – Timpul de muncă, de odihnă și acordarea concediilor a Convenției colective (nivel de ramură) pe anii 2018-2021 aprobată prin ordinul MS nr.124 din 31.01.2018 care spune clar "La locurile de muncă unde, conform specificului activității, nu există posibilitatea încadrării în durata normală a timpului cotidian de muncă pot fi stabilite forme speciale de organizare a continuității activității, după caz: **gărzi**, contravizite, program fracționat etc., **cu avizul comitetului sindical și acordul salariatului. Durata schimbului nu poate fi mai mare de 12 ore. Durata repausului zilnic**, cuprinsă între sfârșitul programului de muncă într-o zi și începutul programului de muncă în ziua imediat următoare, **nu poate fi mai mică decât durata dublă a timpului de muncă zilnic.**" Astfel, gărzile de 24 ore sunt o încălcare a legislației muncii, iar un asemenea orar contribuie la epuizarea totală a medicilor care spre sfârșitul gărzii pot admite erori umane, care în medicină se reflectă nu doar într-o calitate mai joasă a serviciilor medicale oferite, dar și la cazuri mai tragice, deoarece specialitate dată este una foarte solicitantă.

Referitor la înregistrarea **faptelor de hărțuire în relațiile de muncă și discriminare în câmpul muncii**, invocate de dl anesteziolog-reanimatolog Andrei Sorici în sesizările și petițiile Dumnealui, elocvente sunt concluziile Consiliului pentru prevenirea și eliminarea

discriminării și asigurarea egalității (scrisoarea nr.1337 din 26.10.2018)⁸ care constată că faptele relatate reprezintă discriminare în câmpul muncii și hărțuire în relațiile de muncă, iar comportamentul administrației aplicat este unul intimidant.

În pofida faptului că secția a fost unificată ce presupunea rotația tuturor medicilor, aceasta nu se întâmplă cu toți medicii, unii din ei având un orar de lucru mai favorizat sau activând doar în sub-serviciul chirurgical-somatic sau în cel de OB/GYN. În același timp, dl Sorici nu este admis la acordarea serviciilor de anestezie, ci doar la cele de reanimare, care impune în acest fel pierderea competențelor și experienței sale în anestezie. Aceasta este confirmat de către Inspectoratul de Stat al Muncii (scrisoare nr.S-788/18 din 02.07.2018)⁹ precum că angajatorul în raport cu dl Sorici încalcă principiul egalității în drepturi și îl discriminează prin faptul stabilirii unor sarcini de muncă ne-egale în raport cu ceilalți colegi-medici prin realizarea mai multor servicii în blocul K decât în E, încălcând prevederile art.8, alineat 1 a Codului Muncii. Administrația SCM nr.1 a primit un proces-verbal cu rezoluții la acest subiect.

În această ordine de idei, nu este clară necesitatea de comasare a fostelor secții – cea de anesteziologie-reanimare a serviciului chirurgical-somatic și cea de anesteziologie-reanimare a serviciului OB/GYN, odată ce s-a păstrat divizarea muncii după profiluri și activități pentru o parte din medici, iar secția a ajuns la asigurarea cu medici într-o situație mai rea decât înainte. De asemenea nu a fost demonstrat impactul reorganizării asupra beneficiarului final, pacientul, care a rămas să fie tratat în aceleași condiții – lăuzele și femeile rămânând pe același etaj, mai bine echipat, dar aproape pustiu, iar pacientul chirurgical-somatic – în aceeași aglomerație și condiții. Totodată, la reducerea a 4 funcții de medici anesteziologi-reanimatologi cu experiență și stagiu, spitalul a suportat prejudicii neîntemeiate plătind compensații, iar acu confruntându-se cu lipsă acută de medici în secția nou creată, fiind nevoit să educe cadre noi, tinere.

Cu referire la accesul medicilor la instruire medicală continuă – secția Resurse Umane a SCM nr.1 prezintă MSMPS și USMF Nicolae Testemițanu planul de instruire anual cu citarea cursurilor concrete solicitate, după care semnează contracte cu universitatea pentru instruire. Planul se realizează anual ad-hoc, fără a lua în considerare necesitățile de instruire planificate pentru o perioadă mai lungă în corespundere cu strategia de dezvoltare a instituției. Nu există un plan de acțiuni aprobat în instituție pentru resurse umane, cu identificarea acțiunilor de motivare și mentenanță a personalului în spital. Mecanismul de elaborare a planului de instruire actual este simplu: șefii secțiilor înaintează cerința identificată în baza solicitărilor medicilor și necesităților secției, iar ulterior administrația decide împreună cu resursele umane cine va fi inclus în planul final de instruire pentru întreg spitalul.¹⁰ De exemplu, pentru 2018, șeful secției a înaintat

solicitarea în cursuri de instruire pentru 14 medici anesteziologi-reanimatologi, iar în planul final s-au regăsit doar 6 medici.

Codul Muncii stipulează în articolul 213, alineat (3) - "Condițiile, modalitățile și durata formării profesionale, drepturile și obligațiile părților, precum și volumul mijloacelor financiare alocate în acest scop (în mărime de cel puțin **2 la sută din fondul de salarizare al unității**), se stabilesc în contractul colectiv de muncă sau în convenția colectivă", iar Convenția colectivă (nivel de ramură) pe anii 2018-2021 aprobată prin ordinul MS nr.124 din 31.01.2018, prin articolul 49 confirmă "Formarea profesională a salariaților va fi organizată și suportată din contul angajatorului (unității) în limita sumelor prevăzute în bugetul de venituri și cheltuieli cu această destinație **care nu poate fi mai mic de 2 la sută raportat la fondul de salarizare al unității** care să asigure toate necesitățile cheltuielilor ce țin de formarea profesională în anul respectiv". SCM nr.1 însă a cheltuit (conform datelor prezentate Comisiei de anchetă de către contabilitate) în 2017 în raport cu fondul de salarizare **circa 0,3%** pentru instruirea continuă a personalului medical (208 747 mii lei) și la 9 luni 2018 aproximativ aceeași cotă, fapt care confirmă că accesul personalului medical la studii de formare profesională continuă este restricționat și personalului medical le este încălcat dreptul la formare profesională continuă. Prin aceste acțiuni este încălcat articolul 10, alineat (4) care stipulează "*Șefii de organe în instituții de ocrotire a sănătății sânt obligați să creeze lucrătorilor medico-sanitari și farmaceutici condiții pentru perfecționarea cunoștințelor profesionale*" și articolul 36 din Capitolul V "Contractul de management" a Hotărârii de Guvern nr.1016 din 01.09.2016 "Pentru aprobarea Regulamentului privind numirea în funcție pe bază de concurs a conducătorilor instituțiilor medico-sanitare publice și a Contractului-tip de management al instituției" care specifică "*Pe parcursul activității, conducătorul este obligat să promoveze un management orientat spre gestionarea eficientă și corectă a mijloacelor financiare, a bunurilor materiale și a altor resurse disponibile, asigurarea transparenței în activitatea instituției, îmbunătățirea permanentă a indicatorilor de calitate, implicarea colectivului în luarea deciziilor, **asigurarea condițiilor pentru perfecționarea profesională și soluționarea problemelor economice și sociale ale angajaților***".

Conform informației plasate pe site-ul instituției www.scm1.md angajările nu sunt organizate în strictă conformitate cu Ordinul MS nr.139 din 15.10.2015 "Cu privire la aprobarea Regulamentului privind angajarea prin concurs a personalului medical din sistemul sănătății", deoarece la plasarea anunțurilor despre funcțiile vacante libere, cerințele postului la unele din ele și ce trebuie să conțină un dosar, nu sunt anunțate concursuri cu termene clare de depunere a dosarelor.

Cu referire la cazul de agresare violentă a șefei de secție terapie 2 dna Ala Valenga care a trezit un răsunet mare în societate și mass media. Conducerea a relatat precum că Comisia

creată la nivel de unitate să cerceteze cazul, l-a catalogat ca accident care nu are legătură cu îndeplinirea obligațiilor de serviciu și l-au clasificat ca „*accident în afara muncii*” (punct 4, Hotărârea Guvernului nr.1361 din 22.12.2005 pentru aprobarea Regulamentului privind modul de cercetare a accidentelor de muncă). Agresarea violentă a avut loc în legătură cu decesul unei paciente, cadavrul căreia se afla încă în salonul secției, nefiind transferată în morga spitalului, în timpul îndeplinirii sarcinii de muncă sau obligațiilor de serviciu a șefei de secție și nu poate nicidecum catalogat ca un conflict vechi, chiar dacă persoanele s-ar fi cunoscut anterior. Juriștii și judecata (deoarece este intentat un proces spitalului de către dna Ala Valenga) își vor expune punctul de vedere asupra acestui caz, dar este cert vizibil că administrația spitalului a demonstrat o atitudine absolut nepăsătoare față de agresarea unei colege-femei și angajate a spitalului din moment ce cazul a avut loc la locul de muncă, în timpul orelor de muncă, pe un subiect legat de activitatea spitalului (decesul pacientei) și este clasificat ca un accident în afara muncii. În urma agresiunii violente dna Valenga a suferit un traumatism multiplu și s-a tratat în cadrul IMSP Spitalul de Urgență (diagnostic:

Date cu caracter personal

Instituția dispune de un singur document cu tangență la acest caz – Protocolul clinic instituțional privind transportarea și păstrarea cadavrelor pacienților decedați în morga spitalului aprobat la 20.10.2015. Protocolul spune că după 2 ore de la constatarea morții biologice cadavrele se transportă la morgă fiind însoțite de infirmierele secției unde a decedat pacientul/a iar infirmierul secției anatomie patologică primește cadavrul, mai departe protocolul referindu-se doar la acțiunile din secția anatomie patologică. Protocolul nu aduce nicio explicație ce se întâmplă cu cadavrul în acele 2 ore de la constatarea morții biologice până la transferul lui și unde el se află – în salonul în care a decedat unde se mai află și alți pacienți sau altundeva. Vice-directorul Ion Artenii a confirmat că spitalul nu dispune de spații pentru acest scop și cadavrele rămân adesea în saloane, un fapt inadmisibil. Spitalul nu are dezvoltate proceduri standardizate operaționale (SOP-ri) cu referire la decesul pacienților și procedurile obligatorii pentru fiecare categorie de personal medical (infirmier, asistent medical, medic, șef de secție) după constatarea decesului. Astfel, este imposibil de constatat dacă au fost încălcate careva proceduri, așa cum declară conducerea. Dna Valenga se află în prezent în concediu din cont propriu

Date cu caracter personal

. SCM nr.1 nu a demonstrat compasiune, colegialitate, susținere și nu s-a solidarizat cu medicul care a suferit în urma unui caz de violență, indiferent care nu a fost cauza lui, și care ar fi putut fi prevenit dacă spitalul ar fi avut dezvoltate procedurile și

ghidurile corespunzătoare. În discuția cu conducerea persistă gândirea că așa ceva nu s-a mai întâmplat deși în spital sunt înregistrate multe cazuri de deces.

Mai mulți colaboratori ai SCM nr.1 cu care am avut discuții au relatat că deși în spital se fac multe procurări, condițiile hoteliere ale pacientului rămân a fi tot cum erau înainte și nu din cele mai bune, albiturile de pat sunt uzate și nu corespund normelor sanitar-igienice ca și alte ustensile. Afirmările lor au fost confirmate prin poze care sunt anexate la Notă. Totodată, comisia de anchetă specifică că la momentul desfășurării vizitei în spital în serviciul administrativ se instalau în birourile funcționarilor aparate pentru aer condiționat, deși în saloanele multor secții, acolo unde sunt pacienți care au mai mare nevoie de ele, aceste aparate lipsesc.

Seara, a fost vizitată secția nou-creată de primiri urgente UPU. Deși este echipată în conformitate cu toate standardele MS, secția se confruntă cu lipsă acută de personal medical. Noaptea de gardă rămâne un singur medic, care de fapt asigură garda și pe ambele secții de terapie care sunt la o distanță bună de UPU și în situația când vor exista două sau mai multe cazuri simultane, pacienții vor rămâne fără asistență medicală.

Concluziile Comisiei de anchetă:

Administrația IMSP Spitalul Clinic Municipal nr.1 în persoana dlui Iurie Dondiuc, director, a demonstrat în activitatea sa promovarea unui management defectuos care nu este orientat spre gestionarea eficientă și corectă a mijloacelor financiare, a bunurilor materiale și a altor resurse disponibile, nu a asigurat transparență în activitatea instituției, nu a implicat colectivului în luarea deciziilor, nu a asigurat condițiile necesare pentru perfecționarea profesională a angajaților, încălcând următoarele prevederi legale:

- art.100 al Codului Muncii și art. 59.10 a Convenției colective (nivel de ramură) pentru anii 2018-2021 aprobată prin ordinul MS nr.124 din 31.01.2018 cu referire la timpul de muncă, admițându-se permanent servicii de gardă în secția anesteziologie-reeanimare cu o durată de 24 ore;
- art.8 al Codului Muncii care interzice discriminarea în sfera muncii (faptele de hărțuire și discriminare sunt confirmate de către Inspectoratul de Stat al Muncii și Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității);
- art. 213 al Codului Muncii, art. 36 a Hotărârii de Guvern nr.1016 din 01.09.2016 și art.49 a Convenției colective (nivel de ramură) pe anii 2018-2021 aprobată prin ordinul MS nr.124 din 31.01.2018, îngrădindu-se astfel dreptul personalului medical la formarea profesională și neasigurându-se condiții pentru perfecționarea cunoștințelor continuă;
- at.9 [punctele b, h, j, l, n] al Codului Muncii, care nu permit încălcarea drepturilor salariaților;

- art.10 [punctele a, d, e, f¹, f⁶, j, l,] al Codului Muncii, care stipulează clar obligațiunile angajatorului;
- art.86 al Codului Muncii cu referire la concedierea salariaților;
- art.225 al Codului Muncii care asigură dreptului salariaților la o muncă care să corespundă cerințelor de securitate și sănătate în muncă;
- art. 251 al Codului Muncii care interzice concedierea femeilor gravide și a salariaților care îngrijesc copii în vîrstă de pînă la 4 ani;
- art.262 al Codului Muncii, conducătorul prin acțiunile sale aducând prejudiciu financiar instituției la reducerea nelegală sau neîntemeiată a personalului.

Nistor GROZAVU, viceprimar de Chișinău

Ala NEMERENCO, doctor în științe medicale (specialitatea management și medicină socială); conferențiar universitar la Școala de Management și Sănătate Publică a USMF Nicolae Testemițanu; consultant OMS
consilier municipal

Svetlana CORCIMARI, șef secție, Direcția juridică a Primăriei

Anexe (copii):

- ¹ Statutul IMSPS Spitalul Clinic Municipal nr.1 (cu modificările din 2005 și 2008)
- ² Nota informativă a Comisiei Direcției Sănătății cu privire la reorganizarea secțiilor
- ³ Decizia (dispozitivul) Curții de Apel din 10.10.2018
- ⁴ Scrisoarea MS nr. 01/1-1786 din 13.12.2016 cu privire la reorganizarea secțiilor
- ⁵ Scrisoarea Consilierului municipal Ala Nemerenco nr.6 din 24.03.2016
- ⁶ Procesul verbal al ședinței Consiliului Administrativ din 19.10.2016
- ⁷ Orarul secției anestezie și reanimare pentru luna octombrie 2018
- ⁸ Concluziile Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității (scrisoarea nr.1337 din 26.10.2018)
- ⁹ Scrisoarea nr.S-788/18 din 02.07.2018 a Inspectoratului de Stat al Muncii
- ¹⁰ Planul de formare profesională continuă a medicilor și farmaciștilor pentru a.2018, SCM nr.1